

**R. P. Ioannis De Lvgo Hispalensis, E Societate Iesv, In
Collegio Romano eiusdem Societ. olim Theologiæ
Professoris, nunc S. R. E. Cardinalis, Disputationes
Scholasticæ, Et Morales, De Sacramentis in ...**

Lugo, Juan de

Lugduni, 1652

7. Infertur ex dictis, qualis sit præsentia Corporis Christi in Eucharistia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82340)

Inferitur ex dictis, qualis sit presentia corporis Christi in Eucharistia.

vbicationes ipsæ non sunt spatium imaginariū. Facendum ergo est, spatium illud esse aliquod fictum ab intellectu, in ordine ad quod explicamus & concipimus vbicationes reales.

152. Ego quidem fateor, posse, & solere aliquando confugi ab intellectu tale spatium positivum, sed non credo, semper; imo neque communiter concipi à nobis vbicationes reales cum ordine ad tale spatium fictum; nam si hoc esset, illæ propositiones, quibus communiter utimur, essent falsæ in rigore sermonis. Dicere enim, quod vbicatio constituit me realiter in spatio ficto, vel quod hæc vbicatio distinguitur ab illa per ordinem, quem habet ad diversum spatium fictum; vel denique quod mea vbicatio hodierna habet ordinem ad idem spatium fictum, ad quod habebat ordinem vbicatio hesternæ; & alix similes propositiones non sunt magis veræ in rigore, quam si dicas vbicationem realem dicere ordinem ad chimæram, vel constituit me realiter in chimæra: imo neque conciperemus veras vbicationes reales, quando illas conciperemus cum ordine transcendentali, & essentiali ad spatium fictum; nam sicut talis ordo est impossibilis, sic est impossibilis vbicatio habens per suam essentiam talem ordinem transcendentelem.

153. Ad argumenta ergo illa responderetur ex dictis, per illas propositiones non intendi à nobis explicari ordinem ad spatium fictum, sed nomine spatij imaginarij intelligi talem, vel talem classem vbicationum possibilem; nam sicut quando dicimus, colorem album, v. g. per suam entitatem pertinere ad talem gradum perfectionis intra genus coloris, atque ideo hanc albedinem, & illam pertinere ad eundem gradum perfectionis; non significamus aliquem gradum fictum perfectionis, ad quem referamus illos colores, sed certam classem realem colorum possibilem diversam à classibus aliorum omnium colorum, ad quam classem dicimus pertinere hos duos colores: sic etiam quando dicimus, hanc vbicationem constituit me in tali spatio; significamus hanc vbicationem pertinere ad talem classem vbicationum possibilem diversam à classibus aliarum omnium, & ideo dicimus, hanc vbicationem distingui ab illa per hoc spatium; hoc est, quia est talis, nimirum pertinens ad talem classem vbicationum; & denique in eodem sensu dicimus, hanc vbicationem & illam esse in eodem spatio, hoc est, in eadem classe vbicationum possibilem.

Quia tamen non habemus nomina ad significantiam differentiam propriam huius classis, quam volumus denotare; hinc est, quod recurrimus ad aliquam vbicationem magis notam, per quam significamus classem vbicationum possibilem, de qua loquimur. Cum enim auditores cognoscant iam vbicationem huius cathedræ, dico, Petrum heri fuisse in hoc eodem spatio, in quo ego sum, hoc est habuisse vbicationem eiusdem classis, & similem huic vbicationi, quam ego habeo, & in eodem sensu dicimus, hanc vbicationem per suam essentiam respicere hoc spatium, id est, pertinere per suam essentiam ad eandem, vel ad proximam classem vbicationum horum corporum circumstantium, quæ videmus, & in ordine ad quorum vbicationes nobis notas, explicamus differentiam propriam alterius vbicationis, de qua loquimur; quæ omnia possumus significare absque vilo ente rationis, vel fictione, quæ potius impediret, quam iuvaret ad cogitationem veræ, & realis vbicationis.

P. Ioan. de Lugo de Sacramentis.

EX dictis inferitur primo, præsentiam Christi in Eucharistia esse accidens quoddam vbicationis intrinsecum, & non solum denominationem extrinsecam provenientem à speciebus; quia in qualibet re creata hoc, quod est esse hic, vel illic, est vbicatio intrinseca, sine qua non potest intelligi, nec explicari hic novus effectus formalis existendi hic, vel illic: quare cum Christus habeat verè esse hic, debet hoc habere per formam sibi intrinsecam, à qua possit tribui ille effectus formalis; ut latius probatum est supra.

Inferitur secundo, hanc præsentiam, seu vbicationem Christi, non esse aliquam relationem realem ad locum realem extrinsecum, neque ad species Sacramentales, sed accidens quoddam absolutum, quod concipimus in ordine ad spatium imaginariū fixum; quare etiam si auferrentur species, & omnis locus realis extrinsecus, posset diuinitus perseverare corpus Christi præfens ibi in eodem spatio per eandem numero vbicationem, & præsentiam intrinsecam, quam antea habebat. Hæc est contra Valsquez supra disputat. 190. cap. 4. qui docet, istam vbicationem Christi esse ordinem intrinsecum ad ipsas species, & non ad spatium imaginariū; quare ablatis speciebus, eo ipso auferretur ista præsentia Christi. Hoc tamen falsum esse, constat ex dictis: quia Christus non solum habet esse sub speciebus, sed etiam habet esse hic vel illic in ordine ad hoc spatium imaginariū, sicut ipsæ species; ergo sicut ipsæ species, eo quod sint hic, habent vbicationem in ordine ad hoc spatium, sic etiam Christus eandem rationem debet illam habere.

Inferitur tertio consequenter ad prædicta, hanc Christi vbicationem variari intrinsece, quotiescumque Eucharistia movetur localiter. Hæc etiam est contra Valsq. ubi supra, qui consequenter docet, quamdiu manet Christus sub speciebus, retinere semper eandem numero præsentiam; quia scilicet illa præsentia non erat ad spatium, sed ad species. Cæterum nostra illatio probatur, quia quando moventur species, accipit Christus de nouo hoc quod est esse hic, vel illic, ubi antea non erat: & vere movetur, licet secundario, & per accidens ad motum specierum; ergo debet habere novam formam, à qua proveniat illi hæc nova denominatio. Dices, Christum moveri denominatiue à motu specierum, non à motu in ipso recepto. Sed contra, quia repugnat, aliquid moveri, & non intrinsece: moveri enim est aliter intrinsece se habere. Deinde possent moveri species, sine eo, quod Christus dicatur moveri: ergo motus specierum solus non denominat Christum moveri, sed aliquid aliud in ipso receptum. Antecedens constat, si hostia giraretur motu circulari intra idem spatium; tunc enim Christus non moveretur, cum non acquireret, nec perderet spatium de nouo, & tamen species moverentur; ergo hoc quod est moveri Christum, non est præcisè, moveri species, sed alius motus intrinsecus ipsi Christo, per quem ponitur Christus de nouo in hoc spatio; ita ut annihilatis speciebus, si conservaretur Christus ibi, maneret distans ab aliis corporibus sicut antea, & cum eadem approximatione respectu altaris, &c.

Inferitur quarto, & consequenter hanc Christi præsentiam non esse simplicem, & indivisibilem: nam in primis distincta vbicatio partialis competit animæ;

154.

Inferitur primo ex dictis præsentiam Christi in Eucharistia esse accidens intrinsecum.

155.

Inferitur secundo non esse accidens respectivum, sed absolutum.

156.

Inferitur tertio hanc præsentiam variari intrinsece quoties species moventur.

157.

Inferitur quarto hanc præsentiam non esse simplicem, & indivisibilem.

animæ, & distincta corpori: illa est spiritualis, hæc materialis: illa posset amitti, perseverante ista, si Christus extra Eucharistiam moreretur. Deinde præsentia corporis diuisibilis est pro diuisibilitate ipsius corporis: ita ut distincta partialiter sit vbicatio pedis, & vbicatio manus, &c. denique est diuisibilis etiam pro diuisibilitate spatij, cui correspondet species: ita ut per distinctam partem vbicationis sit Christus in hac parte spatij, & per distinctam in illa, cum vna possit manere, pereunte alia. Ex quo fit, hanc Christi præsentiam habere duplicem diuisibilitatem: primam quasi subiectiuam pro diuisibilitate subiecti; secundam, quasi obiectiuam pro diuisibilitate spatij, cui correspondet: ita ut in qualibet parte spatij sit multiplex præsentia habens tot partes, quot sunt partes Christi ibi existentes: & rursus quælibet pars corporis Christi habeat tot partes præsentia, quot sunt partes spatij, quibus correspondet.

An præsentia Corporis Christi in Eucharistia sit supernaturalis.

158. His suppositis, quæritur de hac præsentia, an sit supernaturalis in sua substantia? Suppono autem, entitates supernaturales alias esse supernaturales secundum substantiam, alias vero solum quoad modum. Supernaturalis in substantia dicitur illa cuius entitas talis est, ut nunquam naturaliter potuerit poni à parte rei, qualis est entitas gratia, vnionis hypostatica, & similes. Supernaturalis vero quoad modum est, cuius entitas potuit naturaliter produci, licet hic, & nunc miraculose producat; talis est visus cæco restitutus; est enim in sua entitate eiusdem rationis cum visu aliorum hominum, licet hic, & nunc miraculose producat. Hoc supposito, inquirimus, an præsentia, seu vbicatio, quam diximus habere intrinsecam corpus Christi in Eucharistia, sit in sua entitate, & substantia supernaturalis, an vero solum quoad modum.

159. Ratio dubitandi est, quia in illa præsentia, si attente consideretur, nihil prorsus videtur reperiri, quod idem non posset naturaliter existere: nam licet corpus Christi naturaliter non posset habere præsentiam, qua esset totum in toto spatio, & totum in qualibet parte spatij, esse est in Eucharistia; cæterum tota hæc videtur esse supernaturalis quoad modum, ex eo quod ponantur simul in eadem parte spatij diuersæ partes præsentia, quæ singulæ sine aliis possent ibi existere: sicut si Deus penetraret Petrum cum Paulo in eodem spatio; non ideo dicemus, illas vbicationes esse supernaturales in substantia; quia licet non possent naturaliter existere simul, potuit tamen quælibet earum seorsum ibi eadem naturaliter existere: ergo similiter quælibet pars huius præsentia corporis Christi in sua entitate erit naturalis; nam licet manus, v. g. non posset naturaliter esse simul cum pede in eodem spatio, potuit tamen manus naturaliter esse in hoc eodem spatio per hanc eandem præsentiam, si ibi non adesset pes; ergo totum miraculum stat in hoc, quod sint simul plures vbicationes in eodem spatio, quarum quævis posset secundum totam suam entitatem esse ibi sine aliis; & per consequens tota hæc vbicatio nihil supernaturale entitatie continet, sed solum multiplicationem vbicationum naturalium in eodem spatio.

160. Aliqui ergo indicant, eam præsentiam esse entitatie naturalem; quod probant, quia licet corpus non possit naturaliter ita existere, potest tamen

Angelus: præsentia autem Angeli, qua existit in spatio diuisibili indiuisibiliter, est naturalis, & est perfectior, quam præsentia corporis Christi in Eucharistia; ergo hæc etiam est naturalis, non enim potest esse præsentia naturalis perfectior supernaturalis. Ita P. Herize 1. part. disputat. 48. num. 40. cui occasionem dedit P. Valquez tom. 2. in 1. part. disputat. Valquez 214. num. 25. & 34.

Hæc tamen doctrina difficilis est; nam nisi quæstio fiat de nomine, & mutemus conceptum, & definitionem entis supernaturalis, negare non possumus, illud esse ex specie, & entitate sua supernaturale; quod nunquam sine miraculo poni potest viribus totius naturæ. Et quidem licet Angelus possit esse indiuisibiliter in loco diuisibili; corpus tamen non potest vnquam eo modo poni viribus naturæ: ille ergo modus, quo corpus ita ponitur, superat totius naturæ vires, neque enim vlla præsentia illius speciei naturaliter est possibilis: nam præsentia Angeli differt plusquam specie à præsentia corporis Christi. Est ergo supernaturalis in sua substantia; quia coniunctio illius præsentia cum ente materiali superat omnes vires naturæ.

Nec obstat, præsentiam Angeli esse perfectionem ista, & esse naturalem: nullum enim est inconueniens, quod aliquod ens naturale sit perfectius aliquo supernaturali: sicut, v. g. substantia naturalis est perfectior aliquibus accidentibus supernaturalibus. Cur ergo repugnabit, aliquem modum naturalem spirituale esse perfectiorem aliquo materiali supernaturali? aut cur non poterit spiritualitas compensare perfectionem supernaturalitatis, sicut substantialitas eam compensat præsertim, cum supernaturalitas in suo conceptu explicite non tam dicat excellentiam, quam improprietatem, seu non exigi à natura. Imo aliqui addunt, non solum non requiri ad supernaturalitatem illum excessum perfectionis, sed posse esse positue imperfectionem supernaturalem, qualis esset (inquiunt) pena supernaturalis, qua Deus supra vires naturæ aliquem puniret, producendo in illo aliquid supernaturale, sicut in Beatis producit perfectiones supernaturales ad eorum gloriam. Quidquid sit de hoc, non videtur negandum, illud esse supernaturale, quod nunquam potest poni sine concursu Dei indebito, & concurrente causa secunda per potentiam obedientialem: talis autem est præsentia corporis Christi in Eucharistia; de qua non concedes sustentari à corpore Christi per potentiam passiuam naturalem, sed per obedientialem, & ut reuelata à Deo; ergo non est naturalis. Quæ ratio non procedit in præsentia Angeli: illa enim potest naturaliter existere per concursum Dei debitum Angelo, & per vires naturales Angeli illam efficientis, & recipientis.

Communis ergo Theologorum sententia videtur supponere, hanc præsentiam corporis Christi esse entitatie supernaturalem, & miraculosam, ut fatetur Suarez disputat. 48. sect. 1. & ideo dicunt, non posse naturaliter ab Angelo videri; ut docet sanctus Thomas, & Theologi communiter relati à Suarez ibi. Difficile tamen est, rationem aliquam afferre ad hoc probandum. P. Herize 1. part. disputat. 48. cap. 3. num. 40. dicit, illam præsentiam esse supernaturalem in sua substantia, quia ordinatur ad constituendum sacramentum Eucharistiæ, quod in se continet fontem gratia, & ad hoc ipsum datur talis præsentia, ut per illam adsit ibi corpus Christi ad conferendam gratiam suscipientibus illud sacramentum. Propter hanc ergo connexionem, & ordinem ad gratiam, & consequenter

ad visionem Dei est supernaturalis hæc præsentia sacramentalis corporis Christi.

164. Hæc ratio non videtur sufficiens; primo, quia licet hæc præsentia de facto ponatur à Deo eo animo, ut resulet sacramentum causatum gratiæ; hoc tamen non est prædicatum essentiale huic præsentia; potuit enim poni corpus Christi eodem modo sub speciebus panis solum ad ostendendam potentiam Dei vel ob alium finem, & non ad causandam gratiam; imo non solum corpus Christi, sed quævis alia substantia corporea; lignum, v. g. vel lapis potuit poni à Deo indiuisibiliter, ut nunc ponitur corpus Christi; in quo casu præsentia non esset supernaturalis propter connexionem cum gratia habituali; & tamen non esset minus miraculosa, quam nunc est; ergo aliunde debet habere suam supernaturalitatem. Secundo, quia etiam corpus Christi positum fuit in Virginis utero, & in hoc mundo, ut esset nobis causa salutis æternæ; & tamen hic finis à Deo intentus non faciebat, quod præsentia illa esset supernaturalis intrinsece: ergo quod ponatur in sacramento ad eundem finem, non reddet illam præsentiam supernaturalem, si ipse aliunde non habet aliquam supernaturalitatem intrinsecam.

165. Hac ergo, & aliis rationibus omisiss, quas congerit Suarez ibi, & quas facile possemus reicere, ex duplici capite possumus probare hanc supernaturalitatem, supponendo ex communi Theologorum cum sancto Thoma in 4. disp. 10. quest. 1. artic. 4. quæstioncul. 3. hanc præsentiam corporis Christi esse ad imitationem præsentia substantia spiritualis, per quam Angelus, v. g. ponitur totus in toto spatio, & totus in qualibet parte spatij. Quo supposito, probatur primo eius supernaturalitas; quia præsentia naturalis, quam haberet manus Christi, v. g. in hoc spatio, non posset ex se vniri cum præsentia brachij in eodem spatio; nam licet ex se illa præsentia manus esset partialis, & incompleta, & vnibilis cum præsentia brachij, non tamen esset incompleta naturaliter in ordine ad præsentiam brachij in eodem spatio, sed in ordine ad præsentiam brachij in proximo spatio: at vero præsentia manus in Eucharistia vnitur per se cum præsentia brachij in ordine ad idem spatium, & est incompleta per vnibilitatem, quam habet cum illa; ergo hæc præsentia habet diuersum incomplementum, & vnibilitatem, quam præsentia naturalis, & per consequens est entitatie diuersa.

166. Dices, si substantia corporis humani separaretur diuinitus à sua quantitate; tunc omnes partes substantia possent, imo, ut aliqui volunt, deberent confluere ad punctum spatij, amissa extensione locali, quæ oriebatur à quantitate; ergo haberent præsentiam diuisibilem ex parte subiecti, sed indiuisibilem ex parte spatij, per quam omnes partes corporis essent simul, atque adeo præsentia manus vniretur cum præsentia brachij in eodem spatio, & quoad hoc esset similis præsentia sacramentali corporis Christi: non est ergo hæc supernaturalis in substantia, cum posset substantia corporea propriis viribus in illo casu similem præsentiam sibi comparare.

167. Respondeo, propter hoc argumentum in Philosophia dixi, in eo casu non se reduciuram substantiam totam ad punctum, quia præsentia illa deberet esse supernaturalis quoad substantiam; ad quam præsentiam adquirendam non haberet virtutem ipsa substantia, atque ideo ex suppositione prioris miraculi ablata quantitate, deberet substantia manere extensa in loco, sicut prius, ne cogereetur contrahi

ad minus spatium. Posset fortasse se contrahere, non tamen ad punctum, sed ad spatium diuisibile minus, nimirum complicando se per inuolutionem, & penetrationem aliquarum partium cum aliis, v. g. manus cum capite, & capitis cum pedibus, quia ablata quantitate, sicut posset aliena manus penetrari cum capite illius corporis, facilius posset manus eiusdem corporis penetrari cum capite, cum vtraque pars careret quantitate: non tamen posset manus, v. g. penetrari cum parte sibi omnino proxima, & continua. Ratio discriminis esset, quod in priori penetratione non interueniret præsentia supernaturalis quoad substantiam, sed manus haberet eandem præsentiam partialem, quam posset habere non penetrata cum capite, & caput haberet eandem præsentiam partialem, quam posset habere non penetratum cum manu; sicut quando corpus Christi penetrabatur cum lapide sepulchri, vtrumque corpus habebat eandem præsentiam, quam singula seorsim absque penetratione habuissent. Nec enim illa præsentia capitis vniretur immediatè cum præsentia manus in eodem spatio, sed cum præsentia colli in spatio proximo: quia sicut caput non vnitur immediatè cum manu; sic nec vbicatio capitis vnitur immediatè cum vbicatione manus: non haberet ergo illa vbicatio capitis aliquam vnibilitatem cum vbicatione manus in eodem spatio, ratione cuius argueretur supernaturalitas in ipsa, quoad substantiam. At verò, si in eodem omnino spatio esset manus cum parte sibi proxime continua, tunc vbicatio manus deberet vniri immediatè cum vbicatione brachij in eadem parte spatij, quam vnibilitatem non habet vbicatio naturalis ipsius manus, ut diximus, & ideo deberet illa vbicatio tunc esse alterius rationis ab vbicatione naturali, & per consequens intrinsece supernaturalis; quod non sequitur, si solum complicentur partes, & conuoluantur, dum non ponantur omnes in eadem parte spatij, ut consideranti patebit.

Sed quidquid sit de hoc, ex alio capite probari potest supernaturalitas intrinseca huius præsentia Sacramentalis, & differentia substantialis, quam habet ab omni præsentia naturali; quia nimirum præsentia naturalis, quam haberet manus Christi in hoc spatio, esset completa in ratione præsentia manus, nec peteret villo modo compleri per aliam præsentiam eiusdem manus; nam licet peteret continuari cum præsentia brachij, non tamen cum præsentia eiusdem manus. At vero præsentia manus in Eucharistia in hac parte spatij non ita est completa, ut non possit vniri cum præsentia eiusdem manus in spatio proxima; ita ut manus in toto hoc spatio habeat plures præsentias partiales, ex quibus integratur vna præsentia totalis, per quam est manus in toto hoc spatio integro, & in qualibet eius parte; ergo hæc præsentia est entitatie diuersa à præsentia naturali; illa enim non haberet vnibilitatem cum altera præsentia eiusdem manus, qualem vnibilitatem habet hæc præsentia Eucharistica.

Dices, præsentiam manus in hac parte spatij non vniri cum præsentia eiusdem manus in parte proximi spatij, sed esse duas præsentias totales in suo genere inuicibiles inter se, sicut præsentias, quas habet eadem manus Christi in duabus hostiis, quæ quidem non vniantur inter se. Sed contra, quia præsentia, quam habet Christi corpus in hac hostia, est ad modum substantia spiritualis, ut supra dixi; quare sicut Angelus existens in hoc gymnasio, non existit in eius partibus per plures vbicationes

Substantia
separata à
quantitate
non se re-
duceret ad
punctum.

168.

Probatur hæc
supernaturali-
tas ex alio
capite.

169.

Dices.

Respondet.

totales, & adequatas, sed partiales & vnbiles inter se ad integrandam vnam præsentiam adequatam Angeli, licet posset contrahere se, & manere in dimidio gymnasio: sic etiam corpus Christi existens in hac hostia, licet possit existere in dimidia, non tamen habet plures præsentias totales, sed partiales & vnbiles ad integrandam vnam præsentiam integram in tota hac hostia; & ideo ut est præcise sub hac hostia, non dicitur esse in pluribus locis, sed in vno adæquato, sicut Angelus.

170.
Hæc clarior
procedunt in
sententia com-
ponente con-
tinuum ex
partibus infi-
nitis.

Præsentia na-
turalis nun-
quam facit
præsentem
eamdem par-
tem subiecti
pluribus par-
tibus spatij.

Hæc ratio clarius procedit in sententia Aristotelis, & communi, componente quantitatem continuam ex partibus in infinitum diuisibilibus: nam illa doctrina supposita, non videtur posse explicari, quomodo præsentia corporis Christi in Eucharistia sit composita ex pluribus præsentibus naturalibus, quas singulas seorsim posset naturaliter habere corpus illud, & nunc miraculose habet omnes illas simul. Non enim potest designari in omnibus his præsentibus partialibus aliqua, quæ seorsim posset naturaliter existere: nam si consideremus hanc præsentiam, prout est diuisibilis in ordine ad spatium, inueniemus, quod manus Christi, v. g. habet præsentiam in toto spatio hostiæ, & nulla potest assignari præsentia etiam partialis totius manus, quam eandem posset naturaliter habere manus Christi, quia qualibet pars huius præsentia facit præsentem eandem totam manum pluribus partibus spatij, cum nulla sit pars spatij, quæ non sit diuisibilis in plures; præsentia autem naturalis numquam facit præsentem eandem partem subiecti pluribus partibus spatij, sed commensuratiue singulas partes subiecti singulis partibus spatij; ergo nulla pars huius præsentia potuit naturaliter esse, quia nulla est pars assignabilis in hac præsentia, per quam non fiat eadem pars subiecti præsentem pluribus partibus spatij, alioquin illa non esset pars, sed indiuisibile huius præsentia. Rursus, si consideremus eandem præsentiam, prout est diuisibilis ex parte subiecti, inueniemus eodem modo, nullam posse assignari partem præsentia subiectiuam, per quam aliqua pars corporis Christi sit in hac parte spatij, & per eandem non sint præsentem plures partes corporis Christi eidem prorsus parti spatij; nam suppono, totum corpus Christi esse in qualibet parte spatij per præsentiam diuisibilem pro diuisibilitate eiusdem corporis, atque adeo habentem tot partes præsentia, quot sunt partes in ipso corpore Christi, ut statim dicam.

171.
Nulla etiam
præsentia na-
turalis facit
plures partes
subiecti præ-
sentem eidem
parti spatij.

Quo supposito, dico, nullam posse assignari partem præsentia, qua vna pars corporis Christi sit in hac parte spatij, quæ eadem pars præsentia potuisset esse naturaliter: nam illa pars præsentia facit præsentem eidem prorsus parti spatij plures partes corporis Christi, cum nulla sit pars corporis, quæ non sit diuisibilis in plures; naturaliter autem numquam possunt plures partes corporis esse præsentem eidem prorsus parti spatij; ergo nulla assignatur partialis præsentia ex his, quæ sunt in Eucharistia, quæ eadem potuisset naturaliter esse. Quælibet enim, quantumvis exigua, si pars est, debet facere præsentem plures partes corporis eidem spatio, vel è contra eandem partem corporis pluribus partibus spatij; quorum neutrum naturaliter potuit esse. Vnde non video, quam consequenter P. Rodericus Arriaga, qui se profertur illam sententiam communem, & Aristotelicam de compositione continui amplecti disp. 16. Physica, sect. 12. num. 256. ipse tamen disp. 1. de Anima, sect. 4. num. 12. dicat, præsentiam hanc sacramentalem corporis Christi non esse entitatie supernaturalis, sed eandem omnino quoad suas

Arriaga.

partes intrinsecas, quæ naturaliter haberi potuisset. Cæterum adhuc licet neges, illam communem doctrinam, probatur supernaturalitas intrinseca huius præsentia argumentis à nobis supra factis.

Hinc infero; sicut illa præsentia Eucharistica habet ex se intrinsece constituere eandem partem subiecti in pluribus partibus spatij, & plures partes subiecti in eadem parte spatij, & ex utroque capite est supernaturalis; sic habere ex se etiam intrinsece penetrabilitatem cum aliis rebus quantis, ita ut ex vi illius præsentia non repugnet corpori Christi penetrari cum quolibet alio corpore, nec sit necessarium nouum miraculum ad eam penetrationem; & ex hoc etiam capite est intrinsece supernaturalis illa præsentia. Sic enim de facto corpus Christi habens illam præsentiam penetratur cum speciebus, & quantitate panis, quo pacto posset etiam penetrari cum qualibet alia quantitate, aut re quanta. Nec dicere debemus, id fieri per nouum miraculum; primo, quia cum sit possibilis præsentia aliqua, quæ ex natura sua non habeat non exigere impenetrationem actualem cum aliis rebus quantis, magis congruum videtur dicere, eam de facto positam fuisse in hoc mysterio, in quo semper debebat corpus Christi penetrari actu cū quantitate panis; sicut propter eandem rationem diximus, eam præsentiam, quæ de facto posita est, habere ex natura sua ponere vnam partem Christi in pluribus partibus spatij. Secundo, quia vidimus, hanc eandem præsentiam de facto esse talem, ut ex natura sua patiatur, imo exigat vnam partem corporis Christi penetrari cum aliis partibus quantis eiusdem corporis. non est ergo illa præsentia ex natura sua exigens impenetrationem sui subiecti cum aliis rebus quantis, sicut exigit præsentia naturalis; hæc enim non minus exigit manum meam non penetrari cum brachio meo, quam non penetrari cum brachio alterius hominis: cum ergo præsentia corporis Christi non impediat ex natura sua penetrationem manus cum brachio, non est fundamentum ad dicendum, quod ex natura sua impediret penetrationem cum brachio alterius; imo est fundamentum ad id negandum, cum alia præsentia naturalis per id, per quod impediunt primam penetrationem, per idem ipsum impediunt etiam secundam, & è contra. Est ergo in hoc etiam supernaturalis illa præsentia, quod ex vi illius non impediretur præsentia alterius corporis quanti in eodem spatio: de facto tamen impeditur propter quantitatem panis existentem ibi, & non potentem penetrari cum quantitate nostra.

Dices, hac tota ratione probari quidem vbicatorem corporis Christi esse supernaturalē in substantia, non tamen vbicatorem, quam habet in Eucharistia anima Christi: nam vbicatio animæ in primis non vnitur cum alia vbicatōe animæ in eadē parte spatij; item licet vniatur cum alia vbicatōe eiusdem animæ in parte proxima spatij; hæc autem vnbilitas reperitur eodem modo in vbicatōe naturali animæ, quæ etiam, dum naturaliter vbicatur, habet diuersas partes vbicatōis pro diuisibilitate spatij (ut dixi in Philosophia) & quidem vnitas etiam inter se ad integrandam vnam præsentiam totalem animæ; ergo nil habet peculiare vbicatio animæ Christi in Eucharistia, per quod possit entitatie differre ab vbicatōe eiusdem animæ.

Respondeo, fatendo reuera me non inuenire rationem, qua sufficienter probetur, præsentiam animæ Christi esse supernaturalem in substantia; nec video inconueniens in neganda tali supernaturalitate, si concedatur illa præsentia supernaturalis, quoad

quoad modum; præsertim cum Auctores, qui concedunt, vel indicant, illam præsentiam esse supernaturalem, videantur solum loqui de præsentia corporis Christi, & nihil dicant de eius anima.

An præsentia sacramentalis ex natura sua repugnet cum alia.

174. Petes primo, an, sicut diximus præsentiam corporis Christi habere ex natura sua compatibilitatem alterius corporis quanti, & omnium partium corporis Christi in eodem spatio, & replicationem earumdem partium in singulis partibus spatij; sic etiam possimus dicere, illam præsentiam differe ab aliis præsentis naturalibus in hoc etiam, quod alia ita constituent corpus in hoc spatio ut exigant, illud non esse alibi, atque adeo repugnet ex natura sua cum alia præsentia eiusdem corporis in alio loco; hæc vero præsentia sacramentalis non habet eiusmodi repugnantiam, sed sicut compatiatur aliud corpus quantum in eodem spatio, sic compatiatur ex natura sua aliam præsentiam eiusdem corporis Christi in alio loco diuerso.

175. P. Suarez in præsentis disp. 48. sect. 3. vtrumque vt probabile tueretur, scilicet hanc præsentiam ex natura sua esse multiplicabilem, seu non excludere aliam similem præsentiam in alio spatio; & rursus ex natura sua repugnare etiam cum alia simili præsentia. Quoad primam partem, amplexi sunt eamdem sententiam alij recentiores Theologi. Præcipuum fundamentum hoc est, quod non repugnet de possibili talis modus præsentia, qui ex natura sua non excludat aliam similem præsentiam eiusdem corporis in alio spatio; nam licet hoc prædicatum supernaturale esset, & diuersum ab eo, quod habent omnes præsentia naturales; esset tamen connaturale illi præsentia, quæ ex hoc etiam capite esset supernaturalis. Sicut ergo omnes præsentia naturales corporis quanti excludunt præsentiam alterius corporis quanti ab eodem spatio, & circumscriptum suum subiectum, ita vt commensuratur loco, & sit pars sola in parte sola loci, quorum neutrum habet præsentia sacramentalis ex natura sua, vt diximus; cur similiter non dicemus, productam esse talem præsentiam, quæ ex natura sua non excludat aliam similem simul in alio spatio? Imo supposita institutione huius mysterij, videtur ita dicendum, vt res suauius fiant, ne illa alia præsentia continuam paterentur violentiam, si contra suam exigentiam idem corpus replicaretur in tot aliis locis; & ne dicamus, fieri nouum miraculum, quando diuisa hostia, manet corpus Christi sub singulis partibus separatim per duas præsentias totales. Denique, quia hæc præsentia talis est, vt non definiat corpus Christi alicui spatio determinato, cum possit in maiori, & in maiori hostia constitui Christus absque villo termino; non est ergo præsentia definitiua, & concludens ex natura sua corpus Christi intra hos terminos, ita vt non possit simul esse extra hoc spatium per aliam præsentiam.

176. Existimo tamen, hanc præsentiam, licet supernaturalis sit, conuenire cum aliis præsentis naturalibus in hoc, quod ex natura sua exigat, corpus illud non esse alibi per aliam præsentiam, siue similem, siue dissimilem huic. Et in primis, non video, quam consequenter P. Suarez ex vna parte concedat, hanc præsentiam ex natura sua compati aliam præsentiam similem in alio loco; & ex alia parte in §. Atque hinc fere constat, dicat, hanc præsentiam ex natura sua repugnare cum præsentia circumscriptiua in alio loco, eamque excludere. Hoc, inquam, non vi-

detur satis consequenter dictum. Si enim possibilis fuit præsentia, quæ ex natura sua non exigat corpus Christi non esse in alio spatio diuerso per aliam præsentiam similem; cur non erit possibilis præsentia ex natura sua non exigens, corpus Christi non esse in alio spatio circumscriptiue? Si autem possibilis est, debuit de facto produci, cum ex institutione huius sacramenti magis necessario sequatur hæc secunda replicatio, quam illa prima: potest enim contingere, corpus Christi esse solum in vno loco per præsentiam sacramentalem; & non potest contingere, quod sit sacramentaliter in vno loco, & non sit simul circumscriptiue in alio.

Respondet Suarez repugnare ex natura sua hanc præsentiam sacramentalem cum circumscriptiua; quia præsentia sacramentalis includit intensionem in ordine ad locum, quæ videtur ex natura sua repugnare cum extensione, quam affert præsentia circumscriptiua. Sed contra; quia licet extensio, & intensio repugnet in ordine ad idem spatium, non tamen apparet, cur magis repugnet in ordine ad diuersa spatia, quam duæ alie præsentia. nam esse intensionem hic, & extensionem alibi, est quod hic habeat omnes partes in qualibet parte huius spatij, & alibi non sit hoc modo, sed habeat singulas sui partes in vna sola parte illius spatij; non videtur autem repugnare aliqua præsentia supernaturalis, quæ petat, in hoc spatio esse omnes partes corporis in singulis partibus spatij; non tamen excludat, quod in alio spatio possint esse eadem partes corporis singula in vna solum parte spatij: cum enim illi sint duo effectus diuersi, poterit hæc præsentia petere vnum, & non excludere alium in ordine ad alium locum: quin certum est, illa duo non esse contradictoria, cum de facto vtrumque habeat Christi corpus; cur ergo non erit possibilis aliqua præsentia de potentia absoluta, quæ ex natura sua vnum illorum solum petat, & ab alio præscindat, si possibilis est præsentia, quæ constituat corpus Christi, & præscindat ab eo, quod sit, vel non sit in alio loco.

Aliunde ergo petenda videtur ratio repugnantia magis vniuersalis ad vtrumque, & negandum etiam de potentia absoluta posse fieri talem præsentiam, quæ ex natura sua non petat subiectum non esse alibi, saltem si id fieri possit salua essentia ipsius præsentia. Ratio autem desumitur ex natura vocationis, & præsentia, quæ cum sit accidens rei vbiata, petit vniri cum ipsa: vnio autem realis, & physica affert secum hanc alligationem, vt ibi fuerit vnum extremum, sit etiam & aliud, vel certe petat, ne ponatur vnum extremum, vbi aliud poni non potest, vt dixi disp. 11. de incarnat. sect. 7. & latius dicemus inferius agentes de iis, quæ ponuntur per concomitantiam in hoc sacramento, disp. 8. sect. 8. Cum ergo omnis vbiatio petat vniri physice, & realiter cum subiecto, consequens est, vt petat esse cum subiecto; atque ideo cum ipsa non possit ferri ad aliud spatium, in quo subiectum replicetur; petit ex natura sua, ne subiectum alibi sit, ne idcirco cogatur vbiatio vnita subiecto non comitari subiectum sibi adhuc vnitum: hinc ergo fit, vt omnis vbiatio alliget ex natura sua subiectum ad illud spatium, quia nimirum per vnionem physicam cum subiecto, quasi per vinculum, & nexum tenet subiectum, ne sit alicubi sine ipsa; quæ alligatio videtur esse formalissimus conceptus vnionis physicae, & realis. Non potest ergo dari vbiatio realis, quæ ex sua natura sit indifferens ad hoc, vt subiectum sit in alio spatio diuerso per aliam vbiationem, siue similem, siue dissimilem; quia hæc indifferentia argueret, vbiationem illam non alligare physice per vnionem subiectum

177.
Respondet
Suarez.

Impugnatur.

178.
Aliunde peti
debet ratio
repugnantia.

subiectum sibi, sed relinquere illud æquè solutum, sicut antea.

179. Dixi tamen, omnem vocationem debere ex natura sua petere, ne subiectum sit alibi, saltem si id fieri possit salua essentia ipsius præsentia, seu vocationis; quia potest fortasse excogitari aliqua vocationis, cuius essentia requiritur necessitatio, quod subiectum ipsius sit de facto in aliquo alio spatio. Si Angelus, v. g. positus diuinitus in duobus locis distantibus cognoscat intuitiue, se esse in illis duobus locis simul, illa visio, seu cognitio erit consequenter in utroque loco replicata cum Angelo; imò non poterit naturaliter non esse illa cognitio cum duobus locis, cum ex natura sua supponat, Angelum existere in utroque loco, & petat esse utrobique cum subiecto, cui inhaeret. Loquendo ergo de vocatione, qua illa cognitio esset in vno loco, v. g. Romæ, illa vocationis vniretur quidem physice, & realiter cum illa cognitione, non tamen esset in utroque loco cum eadem cognitione, cum vocationis Romana non posset esse Neapoli; neque etiam peteret ex natura sua, quod eius subiectum, scilicet cognitio illa non esset alibi, nisi in hoc spatio Romano. Cum enim esset per suam essentiam vocationis cognitionis petentis esse simul in duplici loco, non posset eadem vocationis petere, quod subiectum non esset in duplici loco: hoc enim videretur esse petere opposita, scilicet petere subiectum, cui connaturaliter debeatur hæc eadem vocationis, & alia petere connaturaliter, quod subiectum non habeat hanc vocationem, & aliam; in quibus videretur esse implicita contradictio: nam si subiectum petit connaturaliter vtramque illam vocationem, quomodo potest vni ex illis deberi connaturaliter, quod non ponatur vtraque vocationis? Non potest ergo illa vocationis Romana petere connaturaliter, quod subiectum suum non habeat simul vocationem in spatio Neapolitano.

180. Adhuc tamen in eo casu verificatur regula vniuersalis tradita cum illa limitatione, quam addidimus: nam illa vocationis Romana, cum vere vniatur physice suo subiecto, scilicet illi cognitioni intuitiue, alligat eam sibi, quantum potest, salua sua substantia. Petit enim in primis esse cum suo subiecto in hoc spatio; & vltius petit ex natura sua, ne suum subiectum sit in alio spatio, nisi in illo, cuius debitum excludi non potest, salua substantia huius vocationis; quia per suam essentiam supponit iam debitum duplicis spatij diuersi. Hoc ergo sufficiat, vt vere vniatur, & alligetur cum suo subiecto, petere scilicet esse cum illo, & ne illud sit alibi, nisi in spatio, cuius debitum supponit essentialiter talis vocationis; quia non poterat petere, ne poneretur etiam in illo spatio propter repugnantiam, quæ apparet in illa exigentia, vt visum est.

181. Hinc iam constat responsio ad fundamenta P. Suarez: negamus enim, fuisse possibilem talem modum præsentia; quia ex natura sua non peteret, corpus Christi non esse in alio spatio propter rationem à nobis assignatam. Non petit quidem hic modus præsentia; quod corpus Christi sit in hac sola parte hostia; potest enim iuxta naturam illius præsentia esse in tota hostia, & in maiori spatio, si hostia augeatur: hoc tamen non est contra exigentiam connaturalem præsentia; quia hæc eo quod vnita est, solum petit, quod corpus Christi non sit extra totum spatium, quod occupat hæc præsentia totalis. Sicut & alia formæ accidentales, quæ vniuntur alicui subiecto, non petunt esse in singulis partibus spatij, in quo est subiectum: nam intellectiones, quæ sunt in anima, non sunt in toto spatio, quod nostra anima occupat in corpore, sed solum in spatio

capitis; petunt tamen, animam non poni in aliquo alio spatio diuerso, v. g. Neapoli sine eisdem intellectiõibus. Similiter si Angelus sit in hac aula per vocationem diuisibilem, singula partes illius vocationis non petunt esse in singulis partibus aula; in quibus est idem Angelus; nec petunt, quod Angelus non sit in aliis partibus aula; nisi in hac, in qua est hæc pars vocationis; petunt tamen, ne Angelus sit alibi in alio spatio extra hoc spatium totale, qui adest per hanc totalem vocationem. Rationem autem discriminis, cur magis petant vnum, quam aliud, reddemus latius infra dicta *dispositio* 8. agentes de concomitantia in hoc sacramento.

Similiter constat, non rectè argui ex institutione huius sacramenti, aut ex modo præsentia, quam Christus habet, quod habeat etiam illam multiplicabilitatem connaturalem ipsi præsentia: nam licet possit esse in maiori, & maiori spatio, si species consecrabilis augeantur, & hoc non sit contra exigentiam illius præsentia; non tamen potest esse in alio spatio diuerso: non est autem contra exigentiam præsentia, quod subiectum sit in alia parte spatij per aliam partem præsentia facientem vnam integram cum hac alia parte; esset autem contra exigentiam præsentia, si esset in alio spatio per aliam præsentiam omnino diuersam; nam per illam primam replicationem non est subiectum alibi simpliciter, sed alibi secundum quid, hoc est, non in alio spatio, nec per aliam vocationem, sed in alia parte eiusdem spatij, & per aliam partem eiusdem vocationis.

An hæc præsentia sit definitiua.

Hinc etiam constat, an hæc præsentia sacramentalis corporis Christi dicenda sit definitiua, necne. Aliqui negant, esse definitiuam, quos sequitur Suarez. *Suarez. sect. 3. §. vi. ex dictis*, quibus videtur fauere S. Thom. *S. Thom. infra q. 76. art. 5.* Alij vocant definitiuam, vt Gabriel, & Palud. quos affert idem Suarez. Sed questio est de vocibus. Certum enim est, per hanc præsentiam non constitui corpus Christi definitiue in actu secundo, hoc est, ita vt de facto non sit extra terminos ipsius, cum de facto sit idem corpus in celo, & in aliis hostiis consecratis: in quo sensu videtur loqui S. Thomas loco proxime citato. Certum etiam est, non definiti per hanc præsentiam in actu primo corpus Christi ad hoc, vt non possit extendi ultra talem terminum magnitudinis spatij; quia præsentia hæc sacramentalis, non est sicut præsentia animæ rationalis, vel Angeli, quibus natura ipsa taxat tantum, vel tantum spatij, quod excedere non potest eorum præsentia: hæc autem præsentia corporis Christi non arctatur ad aliquam certam mensuram, sed quantum est de se, potest crescere, & extendi magis, & magis. Cæterum licet in hoc differat ab aliis præsentia definitiuis, potest tamen adhuc dici definitiua, quatenus ex se habet continere corpus Christi intra aliquod spatium finitum; quodcumque illud sit, ita vt extra illud esse non possit, connaturaliter loquendo. Nam licet hæc præsentia non taxet sibi determinate tantum spatium, indeterminate tamen, & vage petit habere semper aliquod spatium finitum, extra quod non possit connaturaliter esse idem corpus Christi; & in hoc sensu saltem indeterminate definit corpus illud, quantum est ex se, vt non possit extra illos terminos vagari.

Vrgent adhuc aliqui; quia si hæc præsentia sacramentalis ex natura sua exigit, corpus Christi non

non esse alibi, sequitur, quod facta consecratione, & posito Christi corpore sub speciebus panis, non possit idem corpus manere in caelo absque nouo miraculo, atque adeo ex vi huius praesentiae sacramentalis reddi corpus Christi immobile, cum naturali sua virtute non possit amplius acquirere praesentiam in caelo, impediens nimirum illud motum hac praesentia sacramentali; quae omnia sunt omnino incredibilia.

Respondetur. Respondetur ex dictis supra sect. 7. num. 26. sicut si Petrus existens Romae replicaretur diuinitus Neapoli, utraque praesentia esset miraculosa quoad modum, posset tamen utroque loco se mouere ex suppositione primi miraculi, iuxta id, quod diximus in eo loco; sic posito corpore Christi sub speciebus panis, esse miraculum, quod simul alibi maneat; ex suppositione tamen illius miraculi deberi in caelo concursum illi corpori ad suos motus naturales exercendos, propter rationem ibi latius explicatam.

185. Quaestio. Petes secundo, quomodo vniatur istae vicationes inter se in praesentia manus in hac parte spatij vniatur immediatè cum praesentia brachij in parte proxima spatij? Respondetur praesentiam manus in hac parte spatij vniiri immediatè cum praesentia brachij in eadem parte spatij, & cum praesentia eiusdem manus in parte proxima spatij, non verò cum praesentia brachij in parte proxima spatij; nam illae solùm vniiones sunt ponendae, quae exiguntur ad hoc, quod in eadem parte spatij corpus Christi sit praesens per vnam vicationem; & ad hoc, quod eadem manus sit praesens toti spatio per vnā etiam vicationem; ad hoc autem non requiritur, quod vbiatio manus in hac parte spatij vniatur immediatè cum vbiatione, quam habet brachium in alia parte spatij. Sicut etiam de facto, quando Angelus est praesens huic gymnasio praesentia diuisibili, licet natura Angeli habet distinctum modum vbiationis, & substantiam Angeli habeat etiam suum modum vbiationis proprium; & licet vbiatio, quam habet natura in hac parte spatij, vniatur cum vbiatione eiusdem naturae in parte proxima spatij, non tamen vniatur cum vbiatione, quam habet substantia in parte proxima spatij, sed omnes partes vbiationis naturae vniuntur inter se, & omnes partes vbiationis substantiae vniuntur inter se: & sicut etiam calor intensus ut quatuor, qui est in subiecto extenso, licet continuetur per totum subiectum, non tamen ita, ut singuli gradus huius partis subiecti vniantur immediatè cum singulis gradibus alterius partis, sed primus gradus huius partis continuatur immediatè cum primo gradu alterius partis, non cum secundo; & secundus cum secundo, ita ut totus primus sit continuus, & totus secundus sit continuus, &c. alioquin daretur magna, & impertinens confusio vnionum, ut consideranti patebit: non enim vacat in his amplius immorari.

SECTIO VIII.

Vtrum praesentia sacramentalis Christi pendeat à praesentia naturali?

186. Prima suppositio. Suppono primo, aliud esse querere, an ex natura rei praesentia sacramentalis per habitudinem intrinsecam, & connexionem, quam habet, praesupponat praesentiam naturalem: aliud vero, an de facto ex institutione huius sacramenti pendeat vna praesentia ab alia, licet alias potuerit esse sacramentalis sine naturali? Suppono secundo, hanc dependentiam, vel exigentiam posse considerari, vel in primo instanti seu fieri consecrationis, vel etiam in toto

tempore, quo conseruatur praesentia sacramentalis, & in utroque sensu procedit quaestio.

His suppositis, dico primo: ex natura rei praesentia Christi sacramentalis non postulat ex se praesentiam Christi naturalem, nec cum illa habet aliquam connexionem. Hanc docet Suarez cum communi in *praesenti disp. 48. sect. 2. Vasquez disp. 192. c. 1. vbi plures affert: & probatur breuiter, quia nullum datur probabile fundamentum huius intrinsecae connexionis inter has duas praesentias magis, quam inter duas praesentias sacramentales aut naturales: imò si res attente consideretur, potius praesentia sacramentalis, quantum est de se, postulat, quod corpus Christi non habeat praesentiam naturalem, ut supra diximus; nam qualibet praesentia definitiua adaequata habet ponere subiectum ibi taliter, ut non sit alibi; ergo praesentia sacramentalis Christi non postulat ex se praesentiam naturalem, imò potius ex se postulat, quod non habeat Christus aliam praesentiam, nisi illam.*

Dices, praesentia sacramentalis postulat ex se corpus Christi existens, ut patet: sed corpus Christi dependet saltem à posteriori à praesentia naturali, sine qua non potest naturaliter esse: ergo praesentia sacramentalis dependet saltem mediate à praesentia naturali. Respondetur; hoc argumentum probaret etiam, creationem quantitatis postulare ex se educationem eiusdem quantitatis è subiecto; quia illa creatio non potest esse sine quantitate, & quantitas non potest naturaliter esse sine educatione è subiecto; ergo creatio postulat mediate illam educationem. Non ergo valet consequentia ad hanc exigentiam mediatam, quia creatio petit quantitatem tollendo ab ipsa dependentiam ab educatione. Similiter praesentia sacramentalis pendet à corpore Christi tollendo tamen ab ipso quantum est de se, quod pendeat à praesentia naturali.

Hinc infero primo, posse quantum est ex parte huius praesentiae, conseruari corpus Christi sub speciebus, licet alibi annihilaretur: nam licet ex natura rei habeat in Eucharistia easdem mutationes, & formas, quas accipit in caelo; hoc tamen intelligendum est de iis, quae possunt poni per concomitantiam: at vero si in caelo annihilaretur humanitas Christi, iam tolleretur fundamentum concomitantis, quae consistit in hoc, quod corpus existens in duobus locis, habeat easdem formas, & accidentia in utroque loco: tunc autem iam illud corpus non existeret in duobus locis, sed solum in Eucharistia.

Infero secundo, potuisse, quantum est ex parte praesentiae, poni corpus Christi sub speciebus, sicut *190. Illatio secunda.* modo, ante Incarnationem factam in vtero Virginis. An vero tunc esset idem sacramentum Eucharistiae, pendet ex postea dicendis. Aliqui dicunt non potuisse nunc representare mortem Christi, sicut modo. Sed immerito; quia hoc sacramentum non videtur habere ex se determinate significare mortem Christi, ut praeteritam: nam in cena habuit totam rationem sacramentum, quam modo habet, & totam significationem; & tamen tunc non significauit mortem Christi ut praeteritam; ergo ex se solum habet significare mortem Christi tali tempore exercitam, praescindendo ab eo, quod sit praeterita vel futura; ergo eodem modo ante Incarnationem potuisset significare mortem Christi.

Dico secundo, nec etiam de facto ex institutione huius sacramenti pendet necessario praesentia sacramentalis à naturali, quam habet corpus Christi in caelo. Itaque etiam si corpus Christi Domini desineret esse in caelo, non ideo ex institutione huius sacramenti sequeretur, quod desineret esse sub speciebus consecratis.

Hæc

187. Conclusio prima. Suarez. Vasquez. Probatur.

188. Instantia.

Diluitur.

189. Illatio prima.

190. Illatio secunda.

191. Conclusio secunda.